

HEJÉRMEGYELI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2 K | 1 óra 2:50 K
1 évre 24 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon: 208

Felolós szerkesztő: Hajós József.

Hogyan történik az idej termés lefoglalása?

Az idej termésre vonatkozólag a közlelmezési miniszter rendelete készit, melyet legkésőbb május 29-ig közzé fognak tenni. A rendelet legfőbb alapelve az lesz, hogy az ország egész évi termését a cséplőgépnel lefoglalják. Mindazt a termést, ami a termelő háztartási és gazdasági szükségleteinek biztosítása után feleslegként megmarad, közéclokra rekvirálják.

A lefoglalt gabonát elsősorban a katonaság élelmezésére fordítják. Ugyancsak az Ukrániából és Romániából érkező gabonát is a hadsereg kapja. Ezzel a hadsereg ellátása tetemesen megkönnyítetik. Az Ausztria részére szállítandó ukrániai és román gabonát szintén elsősorban a hadsereg élelmezésére fordítják megfelelő arányban. A megnövekedett feleslegeinkkel azután gazdasági, kereskedelmi, politikai folytathatunk.

Az ellátatlanokról a rendelet értelmében hatóságilag fognak gondoskodni. De módot adnak a magánosoknak arra is, hogy egész évi lisztükségletüket megvásárolhassák a Haditermény Részvénytársaság útján. Budapesten, ahol termés nincs, az ellátatlanok más község területéről származó gabonát is megvásárolhatnak, de ez is a Haditermény Részvénytársaság útján kéne végezniük. Ekként a kormány a cséplésnél történt rekvirálás folytán köteleesszerűleg magára vállalta az ország összes lakosságának liszttel való ellátását.

Ezek az új termésre vonatkozó legközelebb megjelenő rendelkezések a főbb irányai. Természetesen ez nem fedi a gazdák kívánásait, akik ludyalévoleg pontokba foglalták óhajlásait, amely pedig lényegesen eltér a közlelmezési miniszter fentebb vázolt tervezetétől. A gazdák a termés lefoglalásánál a Sedlmayer féle rendszer akarták elfogadtatni. Ennek a lényege abban áll, hogy a gazda minden szemes gabonával bevetett föld után két métermézást legyen csak köteles beszovalgatni a Haditerményhez, a többivel pedig szabadon rendelkezeshessék.

Az követeltek:

1. A hadsereg és a nem termelők részére szükséges gabona mennyiség biztosításánál a Sedlmayer rendszer fogadtassék el és az ezen felüli termés meg nem szabott áron szabadforgalom tárgya legyen.

2. A termés megbecsülésénél a gazdasági tudósítók becslésén kívül a gazdasági egyesületek is igénybe vehessenek.

3. Ha a Sedlmayer rendszer megvalósíthatása elhárihatatlan akadályokba ütköznék, a házi és

gazdasági szükséglet minden esetre úgy állapíttassék meg, hogy a termelők és munkásaik teljes munkaképességét, az ok-szerű állattartást, hizlaltást és növénytermelést biztosítsa és a mellett a termelőnek módjában legyen a nála visszahagyott terménymennyiségéből más életszükségleti cikkeket beszerezni.

Ha a Sedlmayer rendszer elfogadtatnék, a gazdaközönség ebben az iparcikknek árának szabályozását is megoldottnak látná, ha azonban ez a rendszer megvalósítható nem lenne, az iparcikknek árának megszabását, azok elosztásának egészséges szervezését és a szétosztás ellenőrzését a leghatározottabban kívánja.

Természetes, ma már mindezek a követelések csupán csak jámbor óhajtsók, mert a termés lefoglalása és elosztása a fentiekben jelzett módon fog megtörténni.

A város közegészsége.

A lefolyt április hónapban egyezett az előző háborus hónapokéival, csak a népesség apadásáról tudunk beszámolni. A hó elején a szórányosan mutatókozó számaruharok egykoribb eseteket tüntet ki, úgy hogy májusra fétös a járvány-szerűsége. A hónapvéleink közé vidékről bejutott a vörheny, a csapatkórház fertőző pavillouja megtelvére, 5 honvédet a városi járványkórház ápol, 3 pedig megfigyelés alatt volt. Ezen kór a hó végére megszűntnek vehető, mert újabb betegesedések nem fordultak elő. Ezek, valamint a fűdő és légutaknak hurutos és lobos bántalmi voltak az uralkodó betegségek.

Született 37. 1000 lakos után 101. Ebből törvényes fi 15, nő 12, házasságon kívüli fi 5, nő 5. Halva leit 1. Házasságra lépett 21 pár. Elhalt 94. 1000 lakos után 255. Ezek közt fi 69, nő 25. 7 évan alul volt törvényes fi 8; nő 4, közüük 1 évan alul csecsemő. Hósi halált halt 21 fehérvári katoná, miniszteri leg megállapítva; így halottaink közé számítva. A polgári kór házaknak 25 halottja közül 11 volt idegen. A helybeli katonai kórházaknak 37 halottja volt, (13 hadifogoly), nincsenek számítva.

A halálázások a születéseket 57 el muldálók jöttül, de ha a polgári kórházaknak 11 idegen halottját leszámítjuk, ugy a népesség apadása 46 lesz.

A pápa a békéért.

Békemisék elrendelése.

A pápa most nem a diplomácia eszközeivel kísérli meg a béke megteremtését, hanem az isteni kegyelemnek erejébe veti bizalmát. A lelkeket akarja megmozdítani, fogóknnyá tenni, hogy Isten ereje — ami szeretet és igazság — verjen ben-nök gyökeret.

A pápa békemiséket rendel el. Az apostolok ünnepeit, Péter és Pál napját jelöli ki, hogy akkor minden pap a szanvedő népert, a békéért mutassa be az Ur áldozatát. Apópának fenkölt és a népek üdvét — szíven viselő Motu proprioájából idézzük a gondolatokat. „Nem-sokára vége lesz a negyedik háborus esztendőnek is azóta, hogy rövid idővel a világra szóló európai háboru megkezdése után csüggedten átvettük a pápai méltóság terhét. A háboru borzalmi ezen idő alatt egyre növekedtek, ahelyett, hogy megfogyatkoztak volna. A borzalmis és egyre magasabbra tornyosuló bajok láttára egy pillanatra sem szűnt meg atyai szívük sajgása.

Meg is tettük mindent, ami csak módunkban volt és lyképben nemcsak apostoli kötelességünket teljesítettük, hanem a keresztény karitás parancsait is.

Az egyház, a részvét anyja ezeken a napokon az isteni irgalmasságot fogja kérni szorongatott helyzetben favó gyermekeinek. Mi szükségesebb most, mint hogy a testvérségség és a nyugalon ismét helyreálljon a népek között? Ezért rendkövül fontosnak tartjuk, hogy meghagyjuk minden papnak, hogy velünk egyidőben monojon ilyen ünnepi miséket. Megparancsoljuk ezzel a Motu proprioal, hogy június 29 én SzentPéter és Pál, a kereszténység oltalmazóinak ünnepe minden pap mondjon misét a népek támogatának és az emlitett módon ünnepelje a szent áldozatot.”

— A városi vegyvizsgáló állomás megvizsgált 5 tejet, hamisított volt mind. 11 paprikát, hamisított 6, 1 mézel, a vizsgálat folyamataiban van, 2 kútvizet. Mindkettő rossz. Lezártattk. Istállópróba volt 1, helyszim vizsgálat több. Piaci ellenőrzés gyakran. A vízvezeteki vizet szigoruan ellenőrzte s mindig kifogástalan minőségűnek találta. A bakteriologiai laboratorium 60 különböző helyről vett vizmintát tenyésztett ki csirákra kórt okozóra nem akadt.

H I R K E N.

— **Bérmálás a székesegyházban** Pünkösöd vasárnapján lesz. A bérmálás szentségének kiosztását kegyelmes főpásztorunk dr. Prohászka Ottokár végzi. Ugyanő fog szentbeszédet mondani a reggel 8 órakor kezdődő szentmise alatt. A bérmálás a szent mise végeztével fog megkezdődni.

— **Lélekemelő ünnepek** lesznek Pünkösöd hétfőjén a szem-náriumi templomban. Reggel 8 órakor kezdődő szentmisén a zár-dába járó iskolalánykák első szent áldozása lesz. Délután 4 órakor pedig a zárda polgárista növendékeinek kongregációjába tagfel-avatas lesz. Ugyanekkor a kongreganisták zászlószentelése lesz — a zászlóanyai tisztét a minden lélek-nemesítő mozgalomban agilis Gré-terné ömeltósága vállalta. Mindkét ünnepegen kegyelmes főpásztorunk végzi az egyházi funkciókat. — Részletesebben szombati számunkban.

— **Polgármesteri jubileum.** Dr. Saára Gyula polgármestert szerdán délelőtt 11 órakor a városi tanácssteremben nagy ovációban részesítette a város tisztviselői kara, polgármesterségének 10 éves jubileum alkalmából. Dr. Kerekes Lajos h. polgármester tölmácsolta a tisztviselői kar jókívánatait. Meltáta a polgármester 10 esztendő munkásságát, felsorolta a nehéz viszonyok között létrehozott alkotásait. Biztosította a tisztviselők szeretetét és rá gazdabódással hogy ezzel véget vehessen a kívülről jövő ráfogásoknak, amelyek diszanon-tiáról beszélnek. Dr. Saára Gyula polgármester meghatva mondotti köszönetet a megnyitá-ltkozó szeretetért. Bűsükének vállotta magát, hogy hogy olyan munkatársai vannak neki, mint Székesfehérvár város tisztviselői.

— **Sipos Gyula**, ami házi honvéd ezredünk vilöz ezredese, városunk szeretett díszpolgára a harcótérről hazatért, hogy szabadságot övi kö-reben töltse. Ismerősei és tisztelői szívélyesen köszöntik az ezredet személyesen is, mert utolsó szabadsága óta a második osztályu vaskorona rend lovagja leit.

— **Érettségi vizsgálatok.** A Felső Kereskedelmi iskola írásbeli érettségi vizsgálatait hétfőn kezdik meg. A szóbeli vizsgálatokat a hó utolsó hetében tartják meg.

— **Járványkór házi jelentés** Felvétellett 9, gyógyult 1, vissza-maradt 8. Ápolási napok száma 66

A kórházparancsnok üdvözlése. Meleg ünneplésben volt tegnapi része dr. Radnai Sándor ezredorvosnak, a helybeli katonai kórház parancsnokának. Kórházparancsnoki működésének évfordulóját ünnepelték a kórház orvosai, tisztikara, ápolónői és betegei. Az üdvözlő beszédet dr. Pajzs Pál ezredorvos mondta. Dr. Radnai Sándor ünneplésében osztozik a város közönsége is, mert emberszeretettel, igazságosságával és katonai érényével a nagy közönség őszinte szeretetére tett szert.

Tizenhetes Hét. A Tizenhetes Hét arányai napról napra jobban kibontakoznak, s az a meleg szeretet és fogadtatás, melyben a közönség háziüzrede jóléveliségét részesíti, szinte előreventelt képe az eredménynek. Károlyi József gróf főispán és nemesei közeli felelősségét egy küldetésig kérte fel, hogy vállalják a Tizenhetes Hét védnökségét, aminek kész szíves segítséget tettek eleget. Kégl Dezső a családi nagylelkű mecenás, 4000 K. f. adományozott a nemesség számára. Gróf Esterházy Mária a csákvári áldozatkész földesúr egy „de Bensa” festményt küldött, amelyik a múlt század közepén a bécsi műkiállításán volt kiállítva. A vidéki földesurak és gazdák is minden nap küldenek bejelentéseket. Az adományokat és a bejelentéseket a honvédtiszt pavilonban lévő rendező bizottsági irodába kell küldeni. A részletes sorrend legközelebb megjelenik.

Polgári érdemrend. A hivatalos lap vasárnap száma királyi kéziratot közöl a polgári érdemrend alapításáról. Ezt az érmet azok a polgárok kapják, akiknek a legelsőbb elismerés tudtul adatott. Az érmet öszpálmás fémből készült és mellő oldalán a király arcképét viseli, hátsó oldalán pedig cserekoszoruban a „Signum Laudis” felírást. Az érmet 30 milliméter széles, vörös, közepén fehér sávval szalagon a baljellel hordandó, még pedig az érdemrendek, illetve a vele egy rangban lévő katonai érdemérem után.

Közigazgatási bizottsági ülés a városnál. Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága f. hó 14-én d. u. 3 órakor tartotta tavi ülését dr. gróf Károlyi József főispán elnöklétével. Főispánunk lemondása alkalmával a városi közigazgatási bizottságtól is elbucszott, melyre dr. Löwy Károly és Csöppentzky Mihály dr. szóllaltak fel, tolmácsolva azt a szeretetet és ragaszkodást, mellyel főispánunk iránt a bizottság viselkedik.

Meghalt a jó öreg Gerbán bácsi. Mindenki ismerte őt városunkban. A ciszterciák templomában 44 éven át volt hűséges sekrestyés. A kötelességeljesítési mintaképe volt és még agg korában is sokat dolgozott. Mindenki szerette, becsülte a derék Gerbán bácsit. Most őszinte részvételt vetünk a hirt, hogy csak egy napi betegség után: id. Gerbán Ferenc 85 éves korában elhunyt. Temetés f. hó 16-án d. u. 5 órakor lesz a Feltámadási (csutora) temető halottasházából.

Rendőrfőkapitány jelentés. Április hóban lopás 67, testi épség ellen 5; vagyon ellen 4, egység 2, összesen 78. Elintéztetett mind. Büntügyi iktatóba érkezett 295, elintéztetett mind. Rendőrfőkapitányi ügy 128 (feljelentettek száma 168) hátraleik maradt, 8. Építési engedély 6.

Értesítés. A n. é. közönség tudomására adjuk, hogy az Aspirator mosógép szabadalmának tulajdonosa, ki az Aspirator mosógépet Székesfehérvárra hozta és bevezette, az egyedüritást Soós Sándor kereskedőnek átadta, ki az Aspirator mosógépeket a gyári áron 50 koronáért árusítja Nádor utcái üzletében.

A nyilvános oltsók áprilisban kezdtüket vették, csak az iskolák újraoltására kötelezettek lettek oltsók, májusban még folytatódnak, a hó végén és júniusban lesznek a csecsemők oltsók. Minden oltsók tehénhímlőnyirrel történik, teljesen ingyenes. Termelés érkezik hetenként. A nyirk külön fogamzása; minden mellékes reakció nélkül, Dr. Jékel László tehénhímlőnyirk termelőtől, szállítása is pontos.

Kereskedői mozgalma. A kereskedők között mozgalom indult meg, mely a kereskedők egy régi sérelmét akarja orvosolni, hogy a kereskedővilág is méltó részt vehessen a városi közélet terén s a városi házában. Miután pedig a jövődelmi adó módfelelt nagy terhetek ró a kereskedőkre, e téren is orvoslást keresnek, s azt kéri a városi hatóságtól, hogy az adó-kivető s a felszólamlási bizottságban legalább olyan arányban legyenek képviselve, mint ahogy nyak adófizetéséknél fogva őket megilletné. Kérelmük tehát méltányos.

Nyári hivatalos órák a városi házában délelőtt 8-tól délután 1-óráig lesznek. Délután nincs hivatalos óra.

Öngyilkosság. Özv. Molnár Istvánné szül. Galambos Erzsébet 67 éves magánzónó Baros u. 12 szám alatti lakost tegnapi délelőtt a hazatérő veje Knittelhoffer Ferenc az údvarron egy körtelára felakasztva találta. Öngyilkosságának oka életuntás. Sokat szenvedett idegbajával és szivbajával s valószínűleg ezért vetett véget életének. Temetés csütörtökön délután lesz a gyászszoból.

Szükségpénz Sopronban. Thurner Mihály dr. városi főszámvivő Sopron város közigyűlése elé javaslatot terjeszt, hogy az aprópénzhiányra való tekintettel bocssáson ki a város német mintára 50 filléres városi szükségpénzt, amennyiben azt a bizottság a kormány jóváhagyásával elfogadná, merített papírból akarják kinyomatni és e célból már több festővel és rajzóval mintákat is készítették.

Behívják a 24 évesnél fialtabb tanítókat. Az utóbbi hetekben az a hír terjedt el, hogy a tanárokat és tanítókat a nyári szünetben katonai szolgálatra rendelik be a pótlásulólajlakhoz. Értesülésünk szerint a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, mert a tanárok és tanítók közül csak a 24 évesnél fiatalabbakat hívják be katonai szolgálatra.

Kabaré a fronton. A cs. és kir. 69. Hindenburg gyalogezred műkedvelői az özvegy és árvaalap javára április 27-én fényesen sikerült kabaré előadást rendeztek, a következő műsorral: 1. Nyitány, előadta az ezred zenekara. 2. Tréfa, előadta Geuzvein. 3. A néma vallomása, előadta: Morvai (hegedű) és Balog Pista. 4. Népdalok, énekelte Ocsipa Árpád. 5. Egyetlen kabát, vigjáték, előadta Gebauer, Szántó, Válint, Juhász, Ványi és Kuglics. 6. A gorbma házimester (tréfa), előadta Geuzvein és Reszék. 7. Kuplék, előadta Brust. 8. Előjáték — fazék (tréfa), előadta Hagen, Ocsipa és Babai. A jól betanult és ügyesen előadott számokért sok tapsot kaptak a szereplők, nemkülönbön a zenekar is. Az előadás közel 2000 koronát jövedelmezett, mely különösen Jobst főhadnagy és a fehérvári fiúk érdeme.

A helybeli vöröskeresztes vasutit üdítőállomás jelenti, hogy vasuton érkezett 8645 sebesült és beteg, itt maradt 947, tovább ment 2698, az itteni kórházakból elment 874, frissítőt kapott 7397, új kötést 404, gyógyszer 697, egyéb szerelvényt 15. Ezentul kiszolgált 1806 reggelit, 2412 ebédet, 1935 oszonnát, 1154 vacsorát, 270 darab szivart, 1500 drb. cigarettát, 200 csomag pipadobányát. A háboru kezdete óta vasuton érkezett 445,680, itt maradt 94735, tovább ment 350,945, itteni kórházakból elment 93392, frissítőt kapott 53,478, új kötést 10219, gyógyszer 12959, egyéb szerelvényt (bot, mankó stb.) 6931.

A hadisegélyezettek figyelme! A közeli felvételi sorrendben az utolsó két nap kiírása téves volt. A helyes sorrend a következő: 21-én, kedden délelőtt 8—10 a többi Sz betű, délután 2—3 T akács, Tóth, Tóke, 3—4 a többi T és U. — 22-én, szerdán délelőtt 8—9 Varga, Vég, Weisz, 9—10 Virág, Vinczai, 10—11 a többi V, 12—12 Z.

Cipőkészletek összeírása. Legközelebbi rendelet fog megjelenni a magánháztartásokban s üzletekben található cipőkészletek s bőrányagok összeírásáról. A A cipőkészletek a cipőgyekek arányos és igazságos kiosztásával s kiutalásával függ össze. Ezt a rendeletet ugyan nehéz lesz „arányos és igazságos” mértékben végrehajtani.

A szőlősgazdák figyelmébe.

Arra kérjük az érdeklét szőlősgazdákat, hogy borsaprüjüket minthogy a seprü kifőzését megkezdettük sürgősen szállítassék. Ha azonban fuvarost szerezni módjukban nem volna, a seprü mennyiségének és az átvétel helyének (présház számának) megjelölése mellett sziveskedjenek iródnak (Távirada n. 6.) melőbb értesíteni, hogy a szállításról mi gondoskodhassunk. Ugyanerre kérjük azokat is, akiknek még kifőzetlen törkölyük van. A szőlőtörköly tulajdonosait azonban külön meg-

arra is kérjük, hogy a szállítást — borsaprü főzésére való tekintettel a hó végéig halasszák el. A bejelentést minél előbb kérjük.

Szefehérvári Központi Szeszifőző Szövetkezet.

MEGNYILT! Gläser Ármín uril és női divatáru üzlete a Kossuth utcában (volt Falvy-féle üzlet). Raktáron tart nagy választékban mindennemü uril és női divatáru cikkeket.

Közhőség ellen kifőzöden bevált háziszér a Störk-pasztila. Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király-tér gyógyszertárában. — Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetéseikért 10 szölg 1.50 kor, azonnali minden szöérr 10 fillér fizetendő. Egy tanulóit és egy mindenestul felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

Köz- és magánisztviselőik fogyszertési szövetkezte keres azonnali belépésre raktárszolgálat.

Jóralvó kocslit felvesz a vendégülösök szikvizgyára. Palotai u. 2.

Csinosan bútorozott szoba kiadó Halter 5. Ugyanott egy gyermekkosci és gyermekszék asztalkával eladó.

Borbélysegéd felvétetik Juhász Jenő üzletében Szent Imre-u. 2. sz.

Csorda utca 12. számú ház szabadkézből eladó.

Kempis Tamás világhírű könyvecskéje kapható Horváthné és Rómáné papírkereskedésében. Ugyanott kapható Szalézi sz. Ferenc Philothed-ja.

Aránia-színház

Szerdán és csütörtökön, május hó 15 és 16-án:
ŐSEMBER
Fantasztikus dráma 4 felv.
Pótműsorban:
A KIS GÉZENGU.
Vigjáték 2 felv.
Előadások 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön, május hó 15 és 16-án:
Irodalmi filmlatrakció!
Honoré Balzac világhírű műve
A SZAMÁRBÖR.
Regényes filmjáték 4 felv.
Főszereplő: ALWINN NEUS.
Kiegészítő műsor!
Előadások: 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.